

DUGOGODIŠNJI I NAJUSPJEŠNIJI DIREKTOR *HIDROPROJEKTA*

Svježi, okretni i znatiželjni umirovljenik

PRIPREMIO:
Branko Nadilo

U razdoblju dok je bio direktor *Hidroprojekta* to je projektantsko poduzeće bilo najbolje i najuspješnije u svojem području poslovanja u cijeloj ondašnjoj Jugoslaviji

Ono što svaki sudionik razgovora sa Zlatkom Blaževićem, dipl. ing. građ., uoči odmah, a ujedno ga pomalo zbunjuje, njegova su zadivljujuća živost i okretnost. Naime taj vitalni dugogodišnji direktor *Hidroprojekta*, osnivač i tajnik udruge *Slap* te doživotni član Američkog društva građevinskih inženjera (*American Society of Civil Engineers – ASCE*) odiše mladenačkom pokretljivošću, svježinom i znatiželjom. Iako je nedavno napunio 88 godina, te, mnogi bi rekli respektabilne godine na njemu nisu ostavile poseban trag. Pritom se ne misli na sjedine, bore i poneku pjegu na koži, kojih dakako ima, već na pokretljivost i gipkost, ali i dobar vid i nešto malo slabiji sluh. To je vjerojatno posljedica nasljeđa, ali ne treba isključiti ni dugogodišnje bavljenje sportom, posebno skijanjem i tenisom, a povremeno i plesom.

Zlatko Blažević rođen je 16. veljače 1929. u Ivanovu Selu, češkome selu nedaleko od Grubišnjog Polja, gdje su mu roditelji, oboje učitelji, tada radili. Otac Lovro rodio se u Utolici, koja je prema posljednjem popisu stanovništva imala 68 stanovnika, a prema obiteljskoj predaji, Blaževići su iz Bune u Bosni i Hercegovini (Bunjevci) gdje su prebjegli pred Turcima. Bili su seljaci – stočari. Djed Ilija imao je osmero djece (četvoricu sinova i četiri kćeri), a njegov brat Mijat, jedini u obitelji koji se školovao, odnosno završio je učiteljsku školu u Petrinji, te je bio učitelj u požeškim Sesvetama pokraj Pleternice (mjesto danas ima 128 stanovnika), nije imao djecu. Zato je Mijat zamolio brata da mu na odgoj povjeri jedno od njegove djece. Na brigu je dobio petogodišnjeg Lovru.

Najnovija fotografija vitalnog Zlatka Blaževića, dipl. ing. građ.

Tako je otac budućega građevinar prvo završio osnovnu i potom takozvanu malu

maturu u Osijeku te četiri razreda klasične gimnazije u Požeškome kolegiju. Godine 1922. završio je učiteljsku školu te je učiteljevao u Ilači, Tovarniku, Požeškom Buku, Ivanovu Selu, Šidu, Vinkovcima, Vukovaru i Požegi, gdje je i umirovljen. Nakon što je završila učiteljsku školu, Zlatkova majka Adela, rođena Simić u Kapeli pokraj Bjelovara (mjesto danas ima 428 stanovnika), službovala je u Požeškom Buku i Ivanovu Selu, a potom i u svim drugim mjestima u kojima je radio njezin suprug, Zlatkov otac.

Život su mu obilježili učitelji i građevinari jer su učitelji bili roditelji, a građevinari ujak Franjo Simić i sinovi Miljenko i Rajko te Dragutin Mihelčić čija je majka sestra Zlatkova oca

To zašto je sin učitelja izabrao građevinu nije teško dokučiti. Godine 1940. obitelj je boravila u Šidu, gdje je Zlatkov otac bio

Uobičajeni zajednički prikaz generacije maturanata 1947./48. Požeške gimnazije

Snimljeno na gradilišta vijadukta Kopanica 1955., prije nego što je počeo raditi u *Hidroprojektu* (Z. Blažević, drugi s desna)

kotarski školski nadzornik. S obzirom na to da u Šidu nije bilo gimnazije, Zlatko je u školu bio upisan u Vukovaru, gdje je mamin brat Franjo Simić, dipl. ing. građ., bio šef Tehničkog odjela kotara Vukovar. Franjo Simić tu je dužnost obnašao i tijekom cijeloga Drugog svjetskog rata, a neko vrijeme nakon rata bio je glavni i odgovorni urednik časopisa *Građevinar* (1951. – 1955.). Nakon škole Zlatko je s ujakom obilazio teren i zavolio građevinu, posebno dok je svjedočio aktivnostima na obrani od poplave Dunava. Tako su život Zlatka Blaževića obilježili učitelji i građevinari. Učitelji su mu bili roditelji i djed (zapravo djedov brat, no često su ga tako zvali), a diplomirani inženjeri građevinarstva već spomenuti ujak Franjo Simić i njegova djeca Miljenko (1922. – 1999.) i Rajko (1925. – 2005.), ali i Dragutin Mihelčić, čija je majka Magdalena, rođena Blažević, sestra Zlatkova oca.

S vremenom se obitelj Blažević preko Vinkovaca preselila u Vukovar, a u Požegi, gdje je mladi Zlatko polazio gimnaziju i proživio ratne godine, boravili su od 1943. godine. Grad su često nadlijetali avioni koji su bombardirali Njemačku pa su vrlo često bili u skloništu, najčešće u streljani u Grgin dolu, gdje su, ovisno o prigodama, igrali preferans ili tenis. Posebno pamti 1944. kada su nakon početka školske godine došli partizani i kada se u razredu moglo

pušiti, a svi su profesori postali drugovi. Trajalo je to tek dva mjeseca nakon kojih je Požega ponovno postala dio NDH, što je bila do proljeća 1945. i formiranja nove, jugoslavenske vlasti. Zlatko i njegovi vršnjaci maturirali su 1948. godine. Bila je to generacija tijekom čijih su se osam godina školovanja promijenile tri države, a sada sretno i zadovoljno svi oni koji su još živi obljetnice mature slave u novoj, neovisnoj Hrvatskoj.

Godine 1948. Zlatko je upisao Građevni odjel na Tehničkom fakultetu, a diplomirao je 1. travnja 1955. godine. Diplomirao je kod prof. Rudolfa Broza temom *Zahvat i izvor Rakonek u dolini Raše*. Kod prof. Broza bio je na praksi zajedno s prijate-

ljem Davorinom Filipovićem, koji je, nažalost, umro, i bio je dugogodišnji tehnički direktor *Studentskog centra*, a s kojim je poslije projektirao i nadzirao gradnju brojnih teniskih terena u Zagrebu. Njih su dvojica tada stanovala u Bujama i mjerila protoke. Iste se godine zaposlio u građevinskome poduzeću *Viadukt*.

Na odsluženju vojnog roka, što je tada bila sudbina svih inženjera građevinarstva, radio je na gradilištima bivše JNA. Posebno pamti cestu koja je vodila prema vrhu Ličke Plješevice i obližnjemu vojnom aerodromu.

Nakon što se vratio s odsluženja vojnog roka, radio je na *Viaduktovim* gradilištima. Za vodnu zajednicu *Odra Viadukt* radio je melioraciju Odranskog polja. Jednog su dana na gradilište došli Josip Mojsinović, dipl. ing. građ., i Josip Pančić, v. građ. teh., iz *Hidroprojekta* te su od Zlatka tražili da im pokaže gradilište. Upravo je taj susret bio razlog što se Zlatko gotovo za cijeli život, ako se izuzme rad u Libiji, vezao uz tu tvrtku. Naime, posjetitelji iz *Hidroprojekta* već su ga tijekom obilaska pozvali da dođe raditi kod njih. Dakako da mu je to kao mladome inženjeru koji je diplomirao na hidrotehničkome smjeru znatno više odgovaralo pa je smjesta dao otkaz i 1957. počeo raditi u *Hidroprojektu*. Ondje je radio sve do 1962. kada je kao projektant otišao raditi u Libiju na raznim projektima vodoopskrbe i navodnjavanja za Upravu voda i tla pri Ministarstvu poljoprivrede. Od brojnih projekata posebno pamti vodovod Sirta, rodnog mjesta

Zajednička slika s libijskih šefom Mohamedom Bei Deinom i njegovim suradnicima

Potpisivanje sporazuma o suradnji ASCE-a i HSGI-a 1992. godine (Z. Blažević u drugom redu u bijelom odijelu)

tada budućeg diktatora Muammara al-Gaddafija.

Zlatkov odlazak u Libiju bio je potaknut i činjenicom da se u međuvremenu oženio, a nisu riješili svoje stambeno pitanje. Sa suprugom Brankom (umrla 1987.), farmaceutkinjom, imao je dvoje djece – Marinu, rođenu 1959., i Berislava (zovuga i Bero ili Barry), rođenog 1967. u Libiji. Marina je završila Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (književnost i talijanski) i zajedno sa suprugom radi u diplomaciji. Sada su u Budimpešti. Inženjer Blažević ima i dvije unuke – Ivanu (30 godina), Marininu kćer i ekonomisticu, te Terezu (12 godina), Berislavovu kćer. Sin Berislav klavijaturist je *Parnog valjka*, a Zlatkova snaha Nensi Brlek Blažević, svojedobno popularna voditeljica TV dnevnika. Sin osim u poznatome sastavu svira i orgulje u crkvi sv. Križa u Sigetu, što je ponekad kao dječak u crkvama uokolo Požege radio i tata Zlatko.

Inženjer Blažević radio je u Libiji sve do 1970., a na nekim je projektima surađivao i sa stručnjacima iz raznih zemalja. Tako je u kontaktima s američkim inženjerima postao članom ASCE-a, Američkog društva građevinskih inženjera, inače najbrojnijeg na svijetu, te danas, kako je već rečeno, ima status doživotnog člana. Zahvaljujući tomu stekao je dodatna znanja iz struke i upoznao najveće američke vodoopskrbne sustave poput vodovoda Los Angelesa *Colorado river*, vodovoda

San Franciska i Chicaga, ali i vodovoda Philadelphije i Floride. Upravo su kontakti ing. Zlatka Blaževića 1992. omogućili potpisivanje sporazuma o suradnji između ASCE-a i HSGI-a (Hrvatskog saveza građevinskih inženjera), a HSGI-ovu delegaciju predvodio je ondašnji predsjednik Branko Bergman, dipl. ing. građ.

U Libiji je kontaktirao s američkim inženjerima i postao članom ASCE-a pa su njegovi kontakti omogućili potpisivanje sporazuma o suradnji između ASCE-a i HSGI-a

Radom u Libiji obitelj Blažević uspješno je riješila stambeno pitanje u Sigetu, u stambenim vilama južno od Zagrebačkog velesajma (zbog broja su ih zvali "40 hajduka"), koje je 1970. izgradilo ondašnje građevinsko poduzeće *Tempo*. U toj kući Zlatko Blažević stanuje i danas, doduše u prizemlju. Na katu živi sin s obitelji.

Nakon povratka iz Libije ing. Blažević ponovno je počeo raditi u *Hidroprojektu*, s time što je od 1978. do 1990., kada je otišao u mirovinu, bio direktor tvrtke i tada je, prema općem mišljenju, to projektantsko poduzeće, odnosno tvrtka u današnjem smislu, bilo najbolje i najuspješnije u svojem području poslovanja u cijeloj ondašnjoj Jugoslaviji.

Zlatko Blažević cijeli je radni vijek bio vezan uz vodu. Bio je projektant i začetnik Regionalnog vodovoda Podravine te začetnik Regionalnog vodovoda Istočne Slavonije (koji su potom drugi razvili). Projektirao je i vodovode Slavanskog Broda, Đakova, Županje i Jastrebarskog, ali i Dubrovnika – zapad, koji uključuje i podmorske cjevovode s vodoopskrbom Koločepa, Lopuda i Šipana i na koji je iznimno ponosan. Taj je posao bio potaknut činjenicom da je u golemi projekt gradnje hotelskog kompleksa *Babin kuk* bio uključen i *Hidroprojekt* kao projektant glavnih projekata prometnica i parkirališta (i to su ponekad radili) te plaža, ali i kao projektantski nadzor. U Dubrovniku, točnije u predjelu Mokošica, ing. Blažević projektirao je i kanalizacijski sustav, ali i odvodnju s uređajem za Mline, Srebreno i Plat. Sustave vodoopskrbe i odvodnje projektirao je i za Veliku Goricu. Od projekata posebno izdvaja i odvodnju Konavoskog polja i navodnjavanje Črnc polja, ali i vodovod Novog Travnika (1974. – 1978.). Ipak, prema osobnome priznanju, najponosniji je na projekte vodoopskrbe Požeštine i Požege, grada uz koji je (osim uz Zagreb) najviše vezan, a na kojima je najduže i najupornije radio. S vodoopskrbom Požeške kotline nezaobilazno je povezana tema neizvedene akumulacije *Kamenska*, za koju su izrađeni i idejni i glavni projekt. Uvijek je tvrdio da je to jedino pravo rješenje za vodoopskrbu cijelog tog područja, odnosno ne samo za Požegu, već i za Novu Gradišku i SlavonSKI Brod. Velike su i druge prednosti te akumulacije poput navodnjavanja, regulacije Orpljave, energetskog iskorištavanja (hidroelektrana uz akumulaciju i niz malih)... Ing. Blažević se i dalje se strastveno zalaže za tu akumulaciju i održava niz promotivnih i poticajnih, ali i dobro posjećenih predavanja.

Još je jedan posao, na koji je ing. Blažević potrošio velik dio svoje goleme energije, ostao nerealiziran, a počeo ga je raditi prije odlaska u Libiju. Riječ je o višenamjenskom uređenju i korištenju sliva rijeke Save, dakle na relaciji dugoj 500 km od Jamene do Zagreba. Idejni je projekt 1964. izradio *Hidroprojekt*, odnosno glavni i odgovorni projektant ing. Josip

Mojsinović. Mojsinovićev suradnik je bio ing. Blažević. Golemi projekt, koji je obuhvaćao geodetske i geotehničke radove, uzorkovanje nanosa na plićacima, laboratorijske obrade, planiranje spojnih kanala i slično, nikada nije dovršen, iako se još 1957. govorilo o posebnome zakonu o Savi, koji također nije donesen. Za taj se projekt ing. Blažević zalagao i nakon povratka iz Libije, ali osim deklarativnog zanimanja za zagrebačku riječnu luku u Rugvici onog pravog nije bilo. Nema ga ni danas, iako se "pod kapom" HEP-a najavljuje novi projekt *Zagreb na Savi* koji bi konačno trebao regulirati tu rijeku i njezin protok kroz hrvatsku metropolu. Tome projektu ing. Blažević i udruga *Slap* pružaju veliku i nesebičnu potporu.

Kao kuriozitet svakako treba navesti to da je *Hidroprojekt* radio u Siriji i nakon svrgavanja kralja Idrisa I. Naime, Gaddafi je neposredno nakon vojnog udara formulirao tzv. *Zeleni plan* i pozvao konzultante iz svijeta. Ing. Blažević otputovao je u Tripoli i po povratku u Zagreb izradio projekt *Bir ayad* koji je područje od 10.000 ha i 100 km sjeverno od Tripolija pretvorio u pašnjake i plantažu eukaliptusa. Ideja je bila da se bujične oborinske vode zadrže u retencijama i iskoriste za navodnjavanje. Libijska vlada prihvatila je studiju te je naručila projektnu dokumentaciju koja je nakon temeljitih istražnih radova izrađena za tri mjeseca. Izvođač radova bila je tvrtka *Hidrogradnja* iz Sarajeva, a *Hidroprojekt* je obavljao i nadzor radova.

U vrijeme dok je bio direktor cijelog *Hidroprojekta*, osobito u razdoblju između 1980. i 1990., ing. Blažević manje je projektirao jer su poslovi vođenja tvrtke i grupe oduzimali mnogo vremena. Tada je do kraja bila ustrojena i organizacija koja je tako i inače funkcionirala, ali je tada bila temeljito razrađena. Tvrtkom su upravljali radnički savjet s 11 članova, poslovodni odbor i direktor, a voditelji pojedinih grupa bili su potpuno samostalni u obradi tržišta, ugovaranju cijena projektiranja, izboru kooperanata i vanjskih suradnika te obračunu plaća, ali i u organizaciji službenih putovanja, uporabi prijevoznih sredstava i vlastitih automobila te reprezentaciji. Troškovi nisu smjeli prelaziti ugovorene iznose, a međusobno

Ing. Zlatko Blažević snimljen ispred svoje kuće

su podijelili pojedina područja. Grupe su dobivale nazive po vođama pa je grupa koju je vodio ing. Blažević pokrivala slavonsko-posavsku regiju, sliv Cetine, dubrovačko područje i poslove u BiH, grupa ing. Rosea Podravinu, Baranju te Borovo i Vukovar, grupa ing. Oreškovića sisačko područje, Zaprješić, Imotski te Karlovac i Dugu Resu, grupa ing. Novak pokrivala je Zagreb, a grupa Krasnov-Jukić projekta *Ina-Naftaplina*, posebno Žuticu pokraj Ivanić-Grada, te područje Pitomače i Kutine.

Utemeljio je udrugu *Slap* koja organizira okrugle stolove, radionice i konferencije, a u napuštenim osnovnim školama Stonskog zaleđa i Požeštine održava seminare o očuvanju prirode i voda

Tijekom 1990. Zlatko Blažević odlučio se za odlazak u mirovinu. Naslućivala su se teška vremena, rat je bio pred vratima i poslova je bilo malo, a najavljivala se i skora privatizacija. Osjetio je da se sve teže može nositi s problemima i napetostima. Ipak, kako bi ostao blizak struci, utemeljio je tvrtku *Hidropro* d.o.o. u kojoj je dugo radio kao konzultant. Posebno se angažirao na racionalizaciji vodoopskrbnog sustava grada Zagreba i planovima njegova daljnjeg razvoja. Riječ je o najvećem

sustavu u Hrvatskoj koji svakodnevno vodom opskrbljuje milijun stanovnika i ima tridesetak vodocrpilišta (neka su izvan funkcije) te isto toliko vodospremnika, ali i 2500 km vodoopskrbne mreže. Ipak, nakon nekog vremena i to mu je dojadilo, odnosno shvatio je da je to posao kojim se trebaju baviti mlađi stručnjaci. Tvrtka koju je utemeljio i dalje posluje, ali je vodi sin Berislav, koji se, među ostalim, bavi filmskom djelatnošću i videoprodukcijom te snimanjem zvuka i podukama iz jedrenja.

No vezanost uz vode potaknula je ing. Blaževića da 2006. utemelji *Slap*, udrugu za očuvanje hrvatskih voda i mora. Njezini su članovi uglavnom stručnjaci iz vodoprivrede, ali i kemičari, liječnici i umjetnici. Druga ima vrlo razgranatu aktivnost i organizira brojne okrugle stolove, radionice i konferencije, a o višenamjenskoj korištenju rijeke Save dosad je organizirala čak šest vrlo posjećenih savjetovanja. Dovoljno je reći to da je njezin dugogodišnji zaposlenik, ujedno voditelj projekata, mr. sc. Marko Pavić onedavno ministar rada i socijalne skrbi. Agilni i okretni ing. Zlatko Blažević kao tajnik udruge neizbježni je animator i sudionik svih tih zbivanja. Valja spomenuti to da je udruga u napuštenim osnovnim školama u Topolu (Stonsko zaleđe) i Zariću (Požeština) otvorila ekološke centre gdje se održavaju seminari o očuvanju prirode i voda.

Danas je taj vitalni umirovljenik i udovac i dalje često na teniskim terenima, ali i dosta putuje, neovisno o tome radi li se o privatnim poslovima ili o aktivnostima vezanima uz udrugu. Svakodnevno je i u automobilu jer bez njega ne bi stigao obaviti sva svoja zaduženja. Nije ga napustila ni znatiželja, ali ni želja da podrži i potakne projekt ili akciju za koju misli da to zaslužuje. Uostalom, još ima mnogo neostvarenih želja, planova i ideja. Jako ga živcira činjenica da su naša polja zapuštena i neobrađena te to što su sustavi odvodnje i navodnjavanja začepljeni i uopće se ne održavaju. Želio bi da se korita rijeka prodube i da Sava bude plovna do Zagreba, a Kupa do Karlovca. U svakom bi slučaju trebalo više koristiti naše veliko vodno bogatstvo.